

4. Політологія / За ред. О.І. Семківа. – С. 438.
5. Блумер Г. Коллективное поведение: Пер. с англ. // Американская социологическая мысль: Тексты. – М., 1994. – 278 с.
6. Національна ідея і соціальні трансформації в Україні / За ред. М.В. Поповича. – К.: УЦДК, 2005. – 328 с.
7. Регіональні версії української національної ідеї: спільне і відмінне: Зб. ст. – К.: Світогляд, 2005. – 186 с.
8. Закон України про інформаційні агентства // Відом. Верховної Ради України. – 1995. – № 13. – С. 83.
9. Закон України про інформаційний суверенітет та інформаційну безпеку України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
10. Закон України про телебачення і радіомовлення. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
11. Закон України про друковані засоби масової інформації // Відом. Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.
12. Закон України про систему Суспільного телебачення і радіомовлення // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 45.
13. Закон України про порядок висвітлення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – С. 1.

УДК 378.008

ВИЩА ОСВІТА І НАУКА – ПРІОРИТЕТНІ СФЕРИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА У ХХІ СТОЛІТТІ

Н.І. Михалюк, Л.М. Михалюк, Л.Я. Балаш
Львівський національний аграрний університет

Поетапно реалізується державна політика у сфері вищої освіти і науки. Діяльність Міністерства освіти і науки, центральних органів виконавчої влади, вищих навчальних закладів у звітному періоді була спрямована на реалізацію політики і стратегії розвитку вищої освіти і науки, що визначені законами України, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України, окреслені Національною доктриною розвитку освіти України.

Ключові слова: наука, освіта, державна політика, вища школа, вищі навчальні заклади, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітні послуги.

Stage-by-stage a public policy will be realized in the field of higher education and science. Activity of Department of education and science, central organs of executive power, higher educational establishments, in a period covered was directed on realization of policy and strategy of development of higher education sciences, which are certain the laws of Ukraine, decrees of President of Ukraine, decisions of Cabinet Ukraine, outlined the National doctrine of development of formation of Ukraine.

Keywords: science, education, public policy, higher school, higher educational establishments, освітньо-кваліфікаційний рівень, educational services.

Вступ. Відомо, що освіта і культура діалектично взаємопов'язані за своєю сутністю. Первісний зміст поняття “культура” генетично збігається з ідеєю освіти, суть полягає у формуванні людини, підготовці до життя, тобто залучення її до минулого, сучасного і майбутнього культури. Тому освіта має бути спрямованою не просто на відтворення робочої сили, а насамперед на формування і розвиток духовності людини.

Постановка проблеми. Вивчення підходу до розвитку Вищої освіти і наука, як пріоритетної сфери розвитку суспільства у XXI столітті

Мета дослідження. При умовах ринку освіта і наука проголошені на державному рівні пріоритетними, зорієнтованими на потреби особистості, регіонів, держави, сприяють формуванню базових цінностей: державності, суспільної свідомості та національної безпеки, забезпечують нарощення інтелектуального потенціалу нації, власне дослідження цих питань і стало нашою метою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням питання розвитку освіти і науки, як пріоритетної сфери розвитку суспільства займаються такі вчені: З.О.Манів, І.М. Луцький, І.М. Бойчик, М.О. Данилюк, Б.М. Данилишин, В.Я. Гафринель, А.В.Шегда. і інші.

Виклад основного матеріалу. У системі вищої освіти відбулися певні позитивні зміни. Прийнято Закон України “Про вищу освіту”. Оптимізується мережа вищих навчальних закладів шляхом їх ліцензування та акредитації, більш повного врахування потреб особистості, регіону, держави.

Мережа вищої освіти включає 130 університетів, 63 академії, 137 інститутів, 169 коледжів, 301 технікум та 197 училищ усіх форм власності, що здійснюють підготовку кадрів з вищою освітою за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, спеціаліста, магістра за денною, вечірньою та заочною формами навчання. Чисельність студентів з розрахунку на 10 тис. на початок 2007/2008 навчального року становить 468 осіб, з них 348 – це студенти вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації.

Таким чином, вища освіта забезпечує також соціальний захист молоді, надаючи “робочі” місця в студентських аудиторіях, особливо це стосується великої групи ризику – випускників загальноосвітніх середніх навчальних закладів.

Приділено значну увагу соціальному захисту окремих категорій громадян України – на сьогодні в системі навчається 7,0 тис. осіб з фізичними вадами та 5,3 тис. студентів-сиріт.

Сегментація ринку освітніх послуг засвідчує, що основними споживачами послуг вищих навчальних закладів є випускники основної і старшої школи, які вступають у рік закінчення загальноосвітнього навчального закладу. Так, у 2009 році із 713,9 тисячі випускників загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (основна школа) 87,4 тисячі (12,2 відс.) стали студентами технікумів, коледжів та училищ. Із 472,2 тис. випускників загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня (старша школа) 355,3 тисячі (75,2 відс.) стали студентами вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації.

У системі вищої освіти створено цілісну систему підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів. Міністерство впроваджує нову концепцію розвитку системи підготовки кандидатів і докторів наук, яка спрямована на підвищення якості і ефективності підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів. Аспірантуру та докторантуру відкрито передусім зі спеціальностей, що визначають сьогодні темпи реформ в економічній та соціально-політичній сферах держави. Робота щодо оптимізації мережі аспірантури і докторантури та підвищенню її ефективності супроводжувалась розширенням методичної бази. Майже всі наукові спеціальності забезпечені відповідними програмами.

Поліпшуються умови атестації аспірантів та докторантів. У вищих навчальних закладах та наукових установах держави діють 672 спеціалізовані вчені ради, з яких 472 по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук і 200 кандидата наук. У 2008 році захищено 4232 дисертації – 560 докторських та 3672 кандидатських.

Запроваджено більш чіткий механізм формування складу керівників вищих навчальних закладів. Впровадження контрактної форми прийому їх на роботу дозволило зробити більш демократичною і прозорою процедуру наймання та продовження термінів перебування на посадах керівників, враховуючи думку трудових колективів та органів місцевої виконавчої влади. Загалом все це сприяло підвищенню відповідальності керівників за стан справ у навчальних закладах, залученню до керівництва молодих перспективних докторів наук, професорів.

Результати наукових досліджень вищої школи поступово викликають все більшу зацікавленість з боку зарубіжних держав. Так, за конкурсом, що проводиться Українським

науково-технологічним центром, міжнародні гранти отримали 496 проектів, серед них – 36 проектів вищих навчальних закладів на суму більше 3,5 млн. доларів США. Ще 60 спільних проектів виконують 20 вищих навчальних закладів в рамках 13 міждержавних програм науково-технічного співробітництва.

У сфері вищої освіти запроваджуються більш ефективні механізми міжнародного співробітництва. Розширюється підготовка у вищих навчальних закладах України фахівців для зарубіжних країн, сьогодні вищу освіту здобувають 25 тис. іноземних громадян.

Гострою є проблема вирівнювання освітнього потенціалу. Диференціація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку створює передумови для кадрової перенасиченості в одних регіонах з одночасним кадровим “голодом” в інших. Низькі освітні потенціали окремих регіонів спонукають молодь до міграції в інші регіони через невідповідність ринку освітніх послуг потребам споживачів.

Особливе занепокоєння викликають процеси, що погіршують склад науково-педагогічних кадрів, перш за все їх старіння. На сьогодні половина докторів наук, які працюють у вищій школі, – це особи віком 60 і більше років; кожен четвертий доктор наук віком понад 65 років; лише 14 відсотків докторів віком від 40 до 50 років. Кандидатів наук у віці від 60 років і більше майже третина; така ж частка кандидатів наук віком 40 – 49 років; до 40 років – кожен п’ятий. Причому в останні два роки не виконується державне замовлення щодо прийому в докторантуру, знижується її ефективність (захищається в установлений строк лише кожен десятий докторант). Кафедри вищих навчальних закладів не поповнюються випускниками аспірантури.

Висновки. Вища освіта повинна більш активно впливати на розвиток усієї системи освіти через удосконалення педагогічної освіти, розробку інтегрованих навчальних програм і відповідних новітніх технологій навчання, проведення наукових досліджень у цій сфері. Реалізація системи “наука – освіта – технології” у навчально-виховному процесі потребує посилення процесів інтеграції між наукою, освітою та виробництвом, що сприятиме підвищенню ефективності та якості професійно-практичної підготовки.

Керівникам структурних підрозділів Міністерства освіти і науки, центральним і місцевим органам виконавчої влади, яким підпорядковані вищі навчальні заклади, ректорам і директорам вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти з метою подальшої розбудови національної вищої школи і науки, адаптації їх до умов ринкової економіки та інтеграції у європейський освітній простір, головними завданнями наступного періоду вважати такі:

- забезпечення рівного доступу громадян до здобуття якісної вищої освіти;
- формування нового змісту вищої освіти в системі безперервної освіти та його стандартизацію, впровадження сучасних інформаційних технологій;
- оптимізація мережі вищих навчальних закладів з урахуванням загальнодержавних та регіональних потреб;
- поглиблення інтеграції вищої школи з наукою та виробництвом;
- розширення підготовки кадрів із спеціальностей, що забезпечують інноваційний розвиток національної економіки;
- вироблення ефективного економіко-господарського механізму функціонування вищих навчальних закладів;
- підвищення рівня соціального захисту учасників навчально-виховного процесу;
- посилити інтеграційні зв’язки навчального процесу з наукою у вищому навчальному закладі. Створити умови для реалізації навчання студентів у форматі “наука – освіта – технології”, особливо за освітньо-професійними програмами підготовки спеціалістів та магістрів.
- освітню діяльність в навчально-консультаційних пунктах та навчально-консультаційних центрах здійснювати тільки за заочною (дистанційною) формою навчання. Не допускати підготовку магістрів у зазначених підрозділах;
- суттєво поліпшити роботу щодо працевлаштування випускників шляхом урізноманітнення форм співпраці з роботодавцями. В першу чергу, забезпечувати кадрове супроводження державних, галузевих та регіональних програм соціально-еконо-

мічного та науково-технічного розвитку, а також потреб державних підприємств, організацій та установ у кваліфікованих фахівцях;

- активізувати виховну роботу студентів, ширше залучати їх до громадського життя, розвивати різні форми студентського самоврядування, особливо в гуртожитках, включати кращих студентів до складу вчених рад навчальних закладів;
- сприяти відродженню студентського будівельного руху та створенню студентських будівельно-ремонтних і сервісних бригад, створенню вторинних робочих місць, а також розвивати студентський
- волонтерський рух тощо;
- посилити увагу до кадрового забезпечення навчального процесу. Для цього щороку здійснювати підвищення кваліфікації не менше 20 відсотків складу науково-педагогічних працівників, у тому числі з питань нових педагогічних та інформаційних технологій;
- підвищувати ефективність аспірантури та докторантури;
- активізувати наукову діяльність кафедр, поглибити їх співпрацю з академічними установами, науково-дослідними підрозділами підприємств, зарубіжними партнерами;
- активізувати роботу щодо виходу національної вищої школи на міжнародний ринок освітніх послуг. Поліпшувати соціальну інфраструктуру та інформаційно-методичне забезпечення навчання іноземних студентів.

Література

1. Манів З.О., Луцький І.М. *Економіка підприємства: Навч. посібник.* – К.: Знання, 2004. – 580 с.
2. E-mail: info.stat.lviv.ua www.Stat.lviv.ua

УДК 347.254 .332.8

ЖИТЛО ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Л.О. Мойсей

Національного університету оборони України

Розглядаються актуальні питання проблем реалізації права соціально незахищених громадян житло. Здійснено аналіз гарантованого права на житло через призму конституційних гарантій, порядок його застосування у практичній діяльності.

Ключові слова: суспільство, житлове господарство, житлова проблема, житлове приміщення, право на житло, соціальна напруга.

Рассматриваются актуальные вопросы проблем реализации права социально незащищенных граждан на жилище. Проведен анализ гарантированного права на жилье сквозь призму конституционных гарантии, порядок его применения на практике.

Ключевые слова: общество, жилищное хозяйство, жилищная проблема, жилищное помещение, право на жилище, общественная напряженность.

Actual issues of realization of constitutional right of socially unprotected citizen to dwelling are considered. Problems are specified, that appears in the process of realization of right to dwelling through the prism of constitutional guarantees, order of its application in practice.

Key words: society, housing economy, housing problem, dwelling, right to dwelling, public tension.

Вступ. Необхідність людини на житло виникає з моменту його народження та зберігається на протязі всього життя. Право на житло – одне із найважливіших соціально-економічних прав громадян України, оскільки житло відноситься до основних матеріальних